

Introducció.

Començaré per presentar-me. Jo, sóc en Joan Suñer de 1er de Batxillerat G. Jo he fet aquest treball per ordre del senyor Gabriel Genovart, professor de filosofia, i, en aquest cas, professor de Societat, Cultura i Religió (S.C.R.), una assignatura que tracta precisament d'això: de coses que tenen relació amb la societat, la cultura i la religió; i d'això tracta el meu treball, de tradicions del meu poble que tinguin a veure amb la nostra societat, amb la nostra cultura i amb la que és, majoritàriament, la nostra religió. Començarem parlant de com es celebren aquí les festes més generals de l'església catòlica, com són Pasqua, Nadal, Tots Sants, ...; després parlarem de festes concretes que tenen una forta intensitat aquí a Manacor, com poden ser Sant Antoni, Sant Jaume, Sant Joan, ...; i després parlarem una mica d'altres tradicions de calendari que estan relacionades amb la societat, la cultura i la religió.

Pasqua.

La festa de Pasqua és la més important dins tota l'església perquè és la ressurrecció de Jesucrist. El dia de Pasqua sempre és el primer diumenge que ve després de la primera lluna plena de la primavera. Per tant sempre caurà o bé a finals de Març o a principis d'Abril.

El període pasqual comença el dijous Jarder, que és el dia 46 abans de Pasqua. Aquest dia es fan "ses fresses" (la festa de les disfresses) que simbolitza la festa abans d'un llarg període de sofriment. El dimecres següent és el dimecres de cendra, que és el dia d'inici de la quaresma i que, pels practicants de la religió catòlica, és dia d'abstinència de carn i dia de dijú (només es pot menjar tres cops en tot el dia). I després ve la quaresma, un període en el que, tradicionalment, no es menjava carn durant tots els llargs quaranta dies, però actualment, l'abstinència de carn només es fa el divendres, i, a més, aquesta tradició de cada vegada es practica menys. I finalment arriba la Setmana Santa, que comença el diumenge abans de Pasqua, que és el diumenge dels rams. Aquest dia, al matí es fa una processó que representa l'arribada de Jesucrist a Jerusalem. Aquest dia, a la plaça de sa Bassa, després de l'arribada de Jesucrist damunt una somera, es procedeix a beneïr rams d'olivera i les famoses "paumes", que conta la tradició que aquestes paumes o aquests rams d'oliveres, col·locats a la finestra d'una casa, la protegeixen dels llamps. Aquest mateix diumenge, a la nit comencen les processons de Setmana Santa amb els campinorats que desfilen un dia per cada barri de Manacor: el diumenge es fa al barri de Crist Rei; el dilluns, al barri de Santa Catalina i els Creuers; el dimarts, a Fartarix; el dimecres, a sa Torre; el dijous, al barri de Llevant i el divendres, que tradicionalment es feia al centre, degut a la peatonització, s'ha passat a la mateixa ruta que els dijous.

El Dijous Sant és un dia molt important dins l'església catòlica ja que és el dia en que s'institueix l'eucaristia, ja que és el dia que Jesús va repartir el pa entre els apòstols en el darrer sopar.

El Divendres Sant, al matí, aquelles persones que segueixen la tradició, es mata un mè i es fan panades de la seva carn. D'aquest mè només es guarda el que es diu la freixura (pulmons, cor, ronyons,...).

I, el diumenge, arriba el dia de Pasqua. Al matí es realitza la processó de "l'encontre" on Jesucrist, que parteix de l'església dels Dolors, i la Verge Maria, que surt del convent, es troben a la plaça de sa Bassa, es saluden (gràcies a unes articulacions que tenen), s'amollen coloms, toca la Banda de Música Municipal de Manacor, i després parteixen les dues figures cap a l'església dels Dolors i es fa la missa pasqual. Després es sol realitzar un dinar de família on es sol menjar el tradicional frit de "freixura".

El dia de la segona festa o dilluns de Pasqua (segones festes són el dia després de Nadal i Pasqua), la gent va d'excursió i es menja les panades. Tradicionalment (de fet a alguns llocs encara es fa) es celebrava el dia de l'Àngel, que és el diumenge després de Pasqua.

Nadal.

Per Nadal, a Manacor, de festa religiosa no se'n fa molta. Més que res són uns dies molt íntims que generalment tothom passa amb la família. A pesar de que molta gent passi d'aquesta celebració, és la segona amb importància dins l'església catòlica ja que simbolitza el naixement de Jesús. Però la gent només acostuma a fer cas dels regals que es donen en motiu de les celebracions d'el Pare Noel i els reis.

El període de festivitat nadalenca comença el dia 24 de desembre, què és el dia de la "nit de Nadal". Aquesta nit arriba el Pare Noel, que no és de tradició cristiana, ja que prové dels països nòrdics, però que arriba a moltes cases aquest dia 24. Jo opin que la clara causa de la gran acceptació que ha tingut la tradició nòrdica és degut a una qüestió purament pràctica ja que la situació de la data es troba a l'inici del període vacacional mentre que "Els Reis" està situat dins els darrers dies de les vacances. Això condiciona que, amb la tradició de "Santaclaus" (Pare Noel), els nens puguin aprofitar totes les vacances per jugar amb les joguines del Pare Noel, mentre que amb les joguines dels reis només hi poden jugar un dia ja que després comença l'escola.

Es tradició cristiana fer la revetlla de nadal amb les "matines" que consisteix amb una llarga celebració amb escenes interpretades sobre el naixement de Jesús. A pesar de la tardana hora que es fa, i de la manera amb que s'està perdent la pràctica de la nostra religió, aquesta és una celebració que encara obté una gran participació per part dels ciutadans de Manacor. I també és tradició que la gent, quan torna a casa després de les "matines", es prengui una bona tassa de xocolata amb ensaïmada. Aquesta no és una tradició religiosa, però si que és una forta tradició popular.

El dia de Nadal no és un dia de molta festa religiosa, però si que és un dia de molta intimitat familiar, un clar dia que tothom passa amb la seva família. A més, aquest dia és un dia que molta gent aprofita per visitar aquells familiars que fa bastant de temps que no han vist. Cosa molt similar sol ocórrer el dia de la segona festa, el dia de Sant Esteve, que també és un dia d'intimitat familiar.

Finalment, el darrer dia d'aquest període nadalenc és el dia d'"Els Reis" que simbolitza l'arribada d'uns reis màgics que provenien d'orient i que duïen les seves ofrenes al nin Jesús. Això és el que simbolitza la tradició dels reis que deixen regals per a tots els infants a cada casa. Evidentment, durant l'infantesa els nens creuen que els reis mágics existeixen i que realment deixen els seus corresponents regals. A Manacor, igual que a la majoria de pobles, hi ha una processó on apareixen els reis amb carros carregats de regals. Però la tradició original, és la de deixar els calçetins amb petits obsequis a dintre i esperar a l'endemà al matí a obrir els regals.

Hi ha dues tradicions molt populars dins la nostra societat que són el "batlem" que és una representació del naixement de Jesús mitjançant pastorets i l'altre es la de l'arbre de nadal que consisteix en hornamentar un arbre, sota el qual "els reis deixaran els regals pels infants".

Tots sants.

Desde sempre, ha existit un gran respecte cap a la mort i un fort culte als que l'han soferta. Desde fa molts de milers d'anys, l'home ha enterrat els seus morts confiant amb la vida d'ultratomba com a la salvació de l'ànima. De fet, la paraula cementiri prové de sementer, i la idea d'un cementiri és molt esperançadora quan diu que es un lloc on la llavor (que és l'home) deixa de ser llavor per començar la nova vida d'una planta (que és la salvació de les ànimes).

A partir de la religió cristiana s'ha consagrat a molta gent com a sant per les seves bones accions realitzades durant la vida. Però queda molta gent que també ha realitzat bones accions durant la seva vida i no ha estat consagrada com a sant. Doncs així com Sant Jaume Apòstol fa festa el 25 de juliol o Sant Joan Baptista fa festa el 24 de juny, tota aquesta gent ja difunta fa festa aquest dia 1 de novembre, dia de "Tots Sants". És un dia que tothom va al cementiri a visitar els seus morts i passen el dia en memòria d'aquells familiars seus ja difunts. Hi ha una tradició que gairebé no es practica que consisteix en encendre una vela al matí i

mantenir-la encesa durant tot el dia. El dia després, dia 2 de novembre, és el dia del morts i es realitza una missa on hi va molta gent que no va a missa mai. És una missa que va dedicada a tots els difunts.

Sant Antoni Abat.

A pesar de no ser el patró de Manacor, les festes de Sant Antoni són les que se celebren més grossament. Sant Antoni Abat és considerat el patró dels animals, i dels pastors, porquers i tota aquella gent que es viu dels animals domèstics.

Dia 16 de gener, dissabte de Sant Antoni, a partir de les entrades de la fosca es celebra la revetlla dels foguerons, què és una tradició que significa l'eliminació dels esperits del diable.

Dia 17 de gener, dia de Sant Antoni, es celebren les tradicionals beneides (les beneides de Manacor són les més importants de Mallorca) que consten de tres blocs: un primer de cavalls on tots els cavallistes passen els seus millors cavalls, un segon de tota casta d'animals on tothom pot passejar els animals que vulgui perquè siguin beneïts, i un tercer que és el de les carrosses, unes carrosses que mostren accions triomfants de Sant Antoni, sempre a favor dels pastors, dels porquers o, simplement, dels pobres, per damunt del dimoni que està sempre a favor dels senyors o dels rics.

Per aquestes festes es solen cantar les classiques gloses de Sant Antoni com per exemple aquesta que és una de les més populars:

"Sant Antoni i el dimoni

jugaven al trenta-un

dimoni va fer trenta

i el Sant Antoni trenta-un."

Sant Jaume.

Sant Jaume és el patró de Manacor. Tot i això, la festa de Sant Jaume no es una festa molt celebrada aquí. Supòs que deu ser a causa de l'època en que es celebra, ja que durant aquesta època Manacor és buit.

Sant Joan.

A Manacor, la festa de Sant Joan, és molt important no per la seva celebració, sinó per la tradició del vimer de s'Hort d'es Correu. A més, tinguent en compte el parentesc d'un amic meu amb l'amo en Jaume i sa madona Bàrbara "Cirga", i que el pròxim hereu de la tradició és la seva tia, no podem parlar de Sant Joan sense parlar del vimer.

La tradició del vimer és una tradició hereditària que passa al fill primogenit de cada generació i que serveix per curar al nins que sofreixen trencadura abdominal. Aquesta cerimònia consisteix en:

- Primer es tallen unes quantes branques de l'arbre horitzontalment.
- Després es passen els al·lots pel mig realitzant una petita pressió amb la branca perquè la sava agafi contacte amb la zona afectada.
- I després es ferma la branca simulant un empelt.

I diu la tradició que si la branca treu ulls, l'infant està curat, mentre que si l'empelt no treu, vol dir que no s'ha curat.

És imprescindible realitzar la cerimònia abans de la sortida del sol del dia de Sant Joan.

D'altres tradicions que tenen relació amb la societat, la cultura i la religió.

- En l'agricultura és molt comú sentir parlar de que cada producte s'ha de sembrar i s'ha de collir un dia determinat, com per exemple es diu que el dia de Sant Francesc es sembren les cebes mentre que el dia de Sant Pau es sembren els alls.
- Es tradició, el dia d'un Sant, donar els molts d'anys a totes aquelles persones que comparteixen aquell mateix nom.
- És tradició que, malgrat es tracti d'una família catòlica no practicant, es realitzen els actes de baptisme, eucaristia i matrimoni per l'església, amb totes les celebracions pertinents.